

Dane Rendulić: Memoarsko sjećanje studeni – prosinac 1991 – 30. obljetnica pogibije Renata Covića

3 PROSINCA, 2021 NOVOSTI LOKALNO

Već izmoreni neprekidnim boravkom na terenu posebice u širem području sela Čepikuće, gdje smo se 23.11. 1991. godine izvukli u zadnjem trenutku i kao posljednje snage obrane tog područja, nakon što smo ostali u poluokruženju u selu Podimoč i na položajima na dominantnom području brda Katina i prijevoja Mihovi križ kao „zaboravljena postrojba“.

Izvukli smo se samo poznajući svaku kozju stazu preko sela Lisac. Druga samostalna izvidnička satnija 4. gbr. sa svojim transporterima odigrala je na istoj zadaći presudnu ulogu u izvlačenju i spašavanju jedne pričuvne satnije iz Metkovića iz sela Čepikuće. U takvim okolnostima nakon pada sela Čepikuća a tako i na Stonskoj bojišnici došlo je do pucanja linija obrane i velikih praznina u obrani. Bez obzira na stanje u A satniji ZNG Metković misleći prije svega na zamor ljudstva dana 26. 11. 1991. godine satnija je uzbunjena i dobila zadaću da se javi zapovjedniku Petru Šimcu u Stonu bez drugih detalja o zadaći satnije.

Nakon uzbune , okupljanja satnija se u večernjim satima uputila prema Stonu. Na prilazu Stonu čuli smo plotune VBR-ova. Neposredno pred odvojkom ceste za Ston/Pelješac na magistrali sudjelovali smo u izvlačenju pok. Vlahe Maslovića iz smrskanog auta koji je stradao u sudaru s drugim vozilom jer je neprijatelj imao vizualni nadzor tog dijela ceste i samo se po noći bez svjetala moglo prometovati. Nakon toga ulazimo u Ston između raketnih plotuna srbo-crnogorskih agresora. Smještamo se nakratko u selo Česvinicu. Prije svitanja budim gardiste. Idemo do magistrale i kozjom stazom ulazimo u Zaton Gornji. Selo je napušteno. No to će biti selo za smještaj i odmor kao i za smjene na crti koju ćemo posjesti i koja će braniti ulaz na poluotok Pelješac. Linija obrane protezala se na crti brdo Blizna – Crkva sv. Petar (prepoznatljivi objekti). Dio snaga sa minobacačima 82mm ostao je u selu Zaton Doli, a dio u selu Zamaslina s druge strane magistrale jer to područje nije

branjeno s osloncem na brdo Oblič gdje su ujedno utvrđivali i drugu crtu obrane. Sve je bilo konfuzno, veza, zapovijedanje, kontakt sa susjedima jer ih nije bilo. Nismo imali niti lijevog niti desnog susjeda. Imali smo vezu unutar satnije s tim da smo baterije punili nekoliko kilometara dalje u Malom Stonu. Imali smo izravnu vezu poljskim telefonom s zapovjedništvom u Stonu. Dana 28.11.1991. g dolazi druga samostalna izvidnička satnija 4.gbr ZNG-a s tri transportera koje raspoređuju a istovremeno i maskiraju ih u području benzinske pumpe na raskrižju magistrale za Pelješac i Ston. Ljudstvo je smješteno u Zaton Donji i odmah su počeli s izviđanjem terena. Kako su to bile posade transportera i manji dio upotrebljivih snaga dana 30.11. ojačani su dodatnim snagama koje su došle iz Splita. Kako su naše snage u opisanoj situaciji bile već otpisane tražio sam od Zapovjedništva u Stonu da nas ojačaju dodatnim snagama.

Ono što su oni učinili je da su mi dodijelili 15 novo pridošlih pripadnika „Splićana“ kako smo ih mi tada zvali. Danima smo trpjeli topničke napade, bili izloženi vatri iz pješačkog naoružanja a posebice što nas je pogađalo precizna snajperska vatra. Zapovjedništvo u Stonu nije razumjelo stanje na terenu. Tražili su čak da uđemo dublje i zauzmemo selo Konjuh, što bi bilo pogubno za nas. Čak je i bio jedan pokušaj ali shvatili smo da nema smisla i odustali smo od toga. Moram navesti i jedan njihov pokušaj da krenemo u napad gdje su oni došli i pokrenuli napad nakon čega su se vratili u Kapetanovu kuću a neprijatelj nas je poklopio samo tako. U tom trenutku ja i pok. Matijaš zapovjednik druge samostalne izvidničke satnije bili smo u izviđanju prema Rudinama (koje su pale još 23.11.). Tada je ranjen Mladen Kežić. Ranjen je i Dinko Volarević od snajpera prilikom odlaska na smjenu. U međuvremenu posjetili su nas i „sladoledari“ kako smo zvali promatrače EU kao i Mate Viduka zapovjednik šeste operativne zone. Napravili su nam medvjedu uslugu jer su srpsko –crnogorski agresori popravili svoje pozicije a istodobno nas počastili zavidnom topničkom kanonadom pri čemu je ova cijela svita isparila. Dan 03.12. 1991. bio je dio svakodnevnice, svega pomalo snajperisti, pješačka paljba... Počeli smo graditi jedno veće sklonište u Zatonu Gornjem kako bi gardisti u slučaju većeg topničkog napada imali sigurno sklonište. No u popodnevnim satima naše borbeno osiguranje u prvim kućama Zatona Gornjeg koje su malo bile isturene doživjele su kontakt s neprijateljem gdje je došlo do sukoba. Tada je ranjen Ante Kuran i Amir Voloder dok je poginuo naš pripadnik Renato Čović. Ranjenici su se uspjeli izvući i zbrinuti a borbe su tek počele. Borbe su trajale do 18:30 sati kada je prestalo djelovanje topništva a čula se tek povremena rafalna pucnjava iz pješačkog naoružanja.

Tijekom borbi uz naše gardiste naši „Splićani“ koji su nam bili dodijeljeni iskazali su izuzetnu hrabrost i upornost što nas je iznenadilo. Nisu odstupali sve dok im nije ponestalo streljiva. Desila se jedna nesretna okolnost da je između njih pala jedna minobacačka granata 60 mm. Pri tom imali su sedam ranjenih pripadnika: Ivica Bajić, Jure Dadić, Ivan Radnić, Mate Leskur, Mate Bazina, Eduard Podrug, Domagoj Mandac, dakle njih sedam. Ovo nam je bila nepredviđena situacija. Kao prvo morali smo ranjenike evakuirati i uputiti što prije prema bolničkim ustanovama. Vidio sam strah u njihovim očima, što će biti s njima. To nam je bio prioritet i to smo učinili. Iz zapovjedništva u Stonu nismo imali nikakvu potporu, niti u sanitetskim vozilima, niti u topničkoj potpori koju smo tražili jer se topništvo izvlačilo na sigurnu udaljenost, niti u popuni streljivom koje je bilo pri kraju. Ranjene smo izvukli svojim snagama i prijevoznim sredstvima. No nastaje novi problem. Ranjeni i oni koji ih spašavaju izbačeni su i borbenog stroja, mi smo u poluokruženju a ne znamo ni koliko se neprijatelj približio našim obrambenim položajima. Ako dočekamo jutro bez streljiva pomalo desetkovani, za očekivati je da će oni ojačati svoje snage što se i dogodilo, procjena je da bi doživjeli teški poraz. Kao prvo odlučili smo spasiti ranjene. Postupno smo izvlačili snage najprije one iz sela a potom planski i s položaja. Izvlačenje je bilo u Zaton Donji s tim da se vodi strogo računa o svakom gardistu koji je bio na položaju da se evidentira da li smo u konačnici svi izvučeni. Na kraju se ispostavilo da smo svi na okupu kao i pripadnici 2. samostalne izvidničke satnije 4. gbr uključujući i naše ranjene naravno osim našeg Renata koji je po našim spoznajama već bio ubijen. Razmišljali smo o izvlačenju njegovog tijela. U okolnostima koje su bile, svaki pokušaj izvlačenja njegovog tijela polučio bi nove žrtve tako da smo odlučili teška srca da izbjegnemo nove žrtve da ipak izbjegnemo taj pogibeljni pokušaj pogotovo što nismo znali da li je njegovo tijelo još uvijek na mjestu pogibije... Prekinuli smo svaku komunikaciju sa zapovjedništvom u Stonu.

A satnija ZNG Metković je već te noći odstupila prema zaljevu Bistrina ne znajući da li most Bistrina drže srbočetničke snage nastupajući vrlo oprezno a pred jutro to je učinila i druga samostalna izvidnička satnija 4.gbr sa svojim transporterima. Ovih osam dana braneći prodor agresora prema poluotoku Pelješcu ove dvije postrojbe uvažavajući i još dio drugih postrojbi manjeg sastava kao i policijskih snaga Stona omogućile su spas poluotoka Pelješca, stabilizaciju obrane i dovođenje svježih snaga koje su u konačnici zaustavile prodor neprijatelja na poluotok kada je njihova oštrica već bila oštećena. Tako je „ratna avantura“ ove dvije postrojbe završena uz jednog poginulog pripadnika i više ranjenih a isto tako ostavila trajne ožiljke kod većeg dijela njenih pripadnika. Razumljivo neki nisu uspjeli izdržati taj psihološki pritisak.

Ovih dana navršava se 30 godina od ove bitke koju smo vodili na prilazima Stonu i poluotoku Pelješcu, Metkovci i pripadnici 4. gardijske brigade ZNG. U konačnici i ova metkovska satnija je bila dio 4 gbr a i fizički je ušla u njen sastav u prvom mjesecu 1993. godine i sudjelovala u operaciji „Maslenica“.

